

LT VALBEVAKNING. Efter förra riksdagsvalet kom endast en politiker som titulerar sig läkare in i riksdagen. Det var moderaten Carl-Axel Johansson, distriktsläkare i skånska Köpingebo. Han har emellertid avgått och ersatts med en ekonom. Så för tillfället finns ingen läkare bland de förtroendevalda i riksdagen. Inför höstens val kandiderar närmare femtio läkare till riksdagen. LT har intervjuat de fem som står på valbar plats*.

Brett kontaktnät som läkare underlättar personval

»Eftersom jag är mitt i en plan för mitt professionella liv är detta inte den optimala tidpunkten att bli riksdagsledamot. Men så är livet.«

Det säger kristdemokraten Sara Degerman Carlsson, 40 år.

Arbetsmarknadspolitik, näringslivsfrågor och rehabfrågor är vad Sara Degerman Carlsson främst vill ägna sin politiska gärning åt. Och hon menar att det hänger ihop.

Som förtroendeläkare åt arbetsförmedlingen Rehab träffar Sara Degerman Carlsson arbetslösa och sjukskrivna för att göra en arbetsförmågebedömning.

– Ohälsotalen sägs sjunka men det är i själva verket Försäkringskassan som drar in eller halverar sjukpenningen. Har det funnits en rehabilite-

Foto: Fotograf Cecilia

Sara Degerman Carlssons (kd) politiska bana är kort: »Jag hade inte klarat av ett politiskt engagemang tidigare i min yrkeskarriär. Läkare är ett krävande yrke, det är tufft med professionens krav.«

ringspotential så riskerar man att för evigt slå ut den genom att kränka individen som måste använda sin kraft för att bevisa sin sjukdom, säger Sara Degerman Carlsson.

Men det handlar också om näringslivspolitik, menar hon.

– Vi måste skapa arbeten genom att underlätta att star-

ta mindre företag, säger hon.

– Alla slags arbeten måste finnas i Sverige, även de utan jättehög utbildning måste kunna jobba.

Sara Degerman Carlsson är specialist i rehabiliteringsmedicin men vidgar nu sin profession och specialiserar sig även i allmänmedicin. Dessutom står hon som nummer två på kristdemokraternas lista för Västra Götalands län södra. Men Sara Degerman Carlsson säger att det knappast är realistiskt att tro att kd får så många röster att hon kommer in i riksdagen. Idag har partiet en (1) riksdagsledamot från hennes valkrets.

– Mitt liv står inte och faller med att jag får konkurrera ut henne. I det politiska arbetet handlar det om makt och positionering, det är tråkigt. Jag vill inte att personer ska kän-

Kristdemokraterna lockar flest läkare

45 läkare kandiderar till riksdagen i höstens val. Kristdemokraterna har överlägset flest läkare – 17 stycken i 16 valkretsar – på sina listor. För socialdemokraterna kandiderar endast en läkare till riksdagen. I både Stockholms län och Östergötland har partierna sammanlagt fyra läkare på sina listor. I Norrbottens län, Kronobergs län och Västra Götaland norra kandiderar inga läkare. Såväl Feministiskt initiativ, Sveriges pensionärs intresseparti som Nationaldemokraterna har varsin läkare på sina listor. Från Sjukvårdspartiet kandiderar emellertid inte någon läkare alls till riksdagen.

Hela listan – se nästa sida.

na sig trampade på och förbigångna.

Å andra sidan menar Sara Degerman Carlsson att hon som läkare med ett brett kontaktnät har en viss chans att komma in på personvalet. •

Oxytocinfrämjande avdrag för att rusta kroppen

»Vi måste främja och bevara hälsa. Inte vänta med åtgärder tills vi blir sjuka.«

Det säger Christina Doctare, 63 år. Förutom bland annat läkare och debattör kan hon numera också skriva politiker på sitt visitkort. Till hösten hoppas hon bli riksdagsledamot för kristdemokraterna.

Christina Doctare går till val med förslaget om ett »bot-avdrag« som sin viktigaste fråga.

– I analogi med rot-avdraget där man får dra av 35 000 kronor i sin privata deklARATION för att ta hand om sin ri-

siga kåk, bör man kunna få göra ett lika stort bot-avdrag för att ta hand om sin risiga kropp, säger hon.

Exempel på avdragsgilla tjänster skulle kunna vara massage eller akupunktur. Christina Doctare poängterar att det ska vara oxytocinfrämjande aktiviteter och att de som utför tjänsterna måste ha F-skatt.

– Hela min poäng är att vi lever i ett speedat samhälle och har tappat möjligheten till oxytocinfrisättning på vanligt sätt. Målet är att människor ska må bättre.

Foto: Kristian Pohl

Christina Doctare (kd), läkare och debattör, vill se en större öppenhet mellan västerländsk skolmedicin och österländsk traditionell medicin.

Christina Doctare anser att svensk sjukvård präglas av såväl rädsla som fördomar inför integrativ medicin och tror

att ett bot-avdrag skulle kunna leda till ökad forskning kring traditionell medicin.

– Det skulle kunna vara en nyckel in i systemet. Svensk skolmedicin är utmärkt om jag får en hjärtinfarkt. Men om jag drabbas av utbrändhet så har svensk sjukvård inte mycket att erbjuda.

Christina Doctare beskriver integrativ medicin som det bästa av väst och det största av öst. Och hon vill uppmuntra till fördjupat vetenskapligt kunnande på området, men menar att det »vanliga« vetenskapliga synsättet inte

räcker till för den integrativa medicinen.

– Vi har fortfarande forskning som i alltför hög grad syftar till att utvärdera olika läkemedels effekter i dubbelblindstudier. Vi måste utveckla de nya vetenskapliga metoderna.

Trots att det dröjde till helt nyligen innan hon verkligen gick med i kd och nu toppar partiets listor för såväl Jämtland som Gotland menar hon att hennes tidigare uppdrag till stora delar tangerat politiken, till exempel för Socialstyrelsen, psykiatriutredningen, krigsribunalen och Europarådet.

– Jag har tidigare arbetat i politisk hetluft som tjänsteman, både här hemma och utomlands.

– Nu när jag inte längre har sådana uppdrag är jag mer fri att gå in direkt i politiken.

Även om varken Gotland eller Jämtland idag har ett enda kristdemokratiskt mandat i riksdagen så hoppas Christina Doctare att hon kommer in i riksdagen, om inte annat genom personvalssystemet. Men att det skulle ha någon betydelse för hennes valkampanj att hon är läkare är hon tveksam till.

– Det är inte min utbildning i sig som intresserar människor utan min person. Att jag har varit ute och jobbat i rök och damm och krig. •

Vill förändra livet för de äldre

»Under sista biten av livsresan behöver man samma omsorg, trygghet och kärlek som under det första levnadsåret.«

Det säger Barbro Westerholm, 72 år och riksdagskandidat för folkpartiet.

Efter att ha varit ordförande i Sveriges pensionärsförbund i sex år och mött äldre frågor ur ett brukarperspektiv vill Barbro Westerholm nu åter bli politiker.

– Det skulle vara lite skämmigt att inte ens försöka göra något av den kunskapen politiskt, säger hon.

Barbro Westerholm satt i riksdagen mellan 1988 och 1999. Hon säger att hon lämnade för att »fylla på sin gryta«. Nu vill hon förändra livet för de äldre.

– Dels den yngre tredjedelen som vill fortsätta arbeta men hindras både av myter om äldre och av ekonomiska incitament för såväl arbetsgivare som arbetstagare.

Barbro Westerholm vill att vi ska ha rätt att gå i pension vid 61 års ålder men att de som vill ska ha rätt att arbeta kvar utan övre åldersgräns.

– En psykiater som specialiserat sig på äldre kanske är som bäst vid 65, 70 års ålder.

Foto: Björn Larsson Rosvall

Barbro Westerholm (fp) skulle vilja att alla riksdagspartier hade minst en läkare vardera i riksdagen. »Det finns frågor som inte är partiskiljande.«

Vi har inte råd att bli av med erfarna professionella inom olika yrken.

Ett annat viktigt område är att se till att det finns en beredskap inom vården att ta emot den stora gruppen fyrtioåringar.

– Det handlar om kompetensförsörjning inom till exempel ortopedi och ögonsjukdomar, områden där deras första stora sjukvårdsbehov finns.

Och så värnar Barbro Westerholm särskilt om situationen för de allra äldsta.

– Sista biten av livsresan när man inte längre klarar allting själv. Boendefrågan är – tillsammans med frågan om pensionerna – den stora frågan i den gruppen. Många vill

inte bo hemma till sitt livs sista dag. Idag finns inte den möjligheten för alla.

Barbro Westerholm tar också upp frågan om läkemedelsbehandling för äldre.

– Med så mycket komplikationer, fel dosering, under- och överbehandlingar. Det är vanvård!

Men hon poängterar att det inte är läkarna som ska lastas för det utan universiteten och Landstingsförbundet.

– Läkarkåren måste få bra utbildning i diagnostisering och behandling av äldre och hur man använder läkemedel.

Barbro Westerholm står som nummer tre på folkpartiets lista för Stockholms län. Men trots att partiet idag har åtta mandat från den valkretsen vill hon inte ta ut någon seger i förskott.

– Vi har personval och det står ju jätteduktiga personer längre ner på listan, jag tar ingenting för givet. •

* Urvalet av riksdagskandidater har skett utifrån plats på respektive partis lista i jämförelse med hur många mandat partiet har idag från varje valkrets. Endast de som kandiderar på en plats som ryms inom dagens mandatfördelning eller en (1) plats utanför har intervjuats. Se rutan nedan för en sammanställning av samtliga kandiderande läkare.

Läkare som kandiderar till riksdagen (plats på listan inom parentes)

Kristdemokraterna
Klavs Wix Nielson, Blekinge (3); Alf Nilsson, Dalarna (10); Christina Doctare, Gotland och Jämtland (1 och 1); Inge Bäckström, Gotland (9); Eva Svärd, Gävleborg (18); Simon Rundqvist, Jönköping (13); Juan Tapia, Malmö kommun (8); Annika Bladh Blomquist, Skåne västra (6); Agneta Lindskog, Skåne södra (8); Eva Lannerö, Stockholms län (24); Roger Siderstam, Sörmland (14); Stig Örjestad, Västerbotten (10); Agneta Hamilton, Västra Götaland västra (23); Sara Degerman Carlsson, Västra Götaland södra (2); Patrick Vigren, Östergötland (5); Erik Olof Back-

lund, Östergötland (9)

Folkpartiet
Jan-Erik Larsson, Kalmar (30); Margareta Blombäck, Stockholms kommun (27); Barbro Westerholm, Stockholms län (3); Håkan Borg, Sörmland (23); Maria Tempé, Västernorrland (19); Göran Nilsson, Västmanland (18)

Moderaterna
Marie-Louise Ekholm, Jönköping (4); Göran B:son Asklöf, Skåne norra och östra (13); Göran Thingwall, Stockholms län (23); Petter Böckman, Västra Götaland östra (8); Johan Lagerfelt, Örebro (4); Finn Bengtsson, Östergötland (5)

Miljöpartiet
Sven Ternov, Skåne södra (13);

Inger Hallqvist Lindvall, Uppsala (5); Firas Almesri, Göteborgs kommun (11); Claes Hasselblad, Västra Götaland södra (12); Ulf Flodin, Östergötland (13)

Centerpartiet
Anders W Jonsson, Gävleborg (2); Leif Titusson, Jönköping (21); Lennart Levi, Stockholms län (2); Sven Olov Edvinsson, Västerbotten (5)

Vänsterpartiet
Saima Jönsson Fahoum, Skåne södra (9); Eva Wahlgren, Skåne norra och östra (15); Thomas Lundberg, Västernorrland (8)

Socialdemokraterna
Sven Britton, Stockholms kommun (19)

Feministiskt initiativ
Harriet Otterloo, hela landet (29)

Junilistan
Gunnar Lundberg, Sörmland (2)

Nationaldemokraterna
Erzing Rudkilde, hela landet (52)

Sveriges pensionärs intresseparti
Hans Möller, Halland (7)

Partiet för kontinuerlig direkt demokrati
Mikael Stenberg (fd Nordfors), hela landet (11)

Ny framtid
Erik Sundkvist, Östsverige, (16)

Fotnot: Uppgifter om kandidaturer kommer från valmyndighetens webbplats. Det finns partilistor i vissa valkretsar som fortfarande är preliminära. På en del listor anges inte kandidaternas yrken, vilket innebär att det kan finnas läkare som Läkartidningen missat vid sin genomgång av riksdagskandidater.

»För få har ett barnperspektiv«

»Det skulle vara en sorg i hjärtat att inte kunna jobba heltid med barnsjukvård, men jag får ju jobba med barns villkor ändå.«

Det säger centerpartisten Anders W Jonsson, 44 år och specialist i barn- och ungdomsmedicin om sin eventuella framtid som riksdagsledamot.

Anders W Jonsson anser att alldeles för få riksdagsledamöter har ett barnperspektiv, något han vill ändra på. I hans fokus står barnen och ungdomarna, i synnerhet de som växer upp under knappa förhållanden.

– Jag träffar hundratals barnfamiljer varje år och för samtal med dem utifrån hur deras livssituation ser ut, säger han.

– Det är många som inte har det bra. De ekonomiska klyf-

Foto: Per Erik Jäderberg

Anders W Jonsson (c) hoppas kunna göra nytta i riksdagen utifrån sin läkarprofession i allmänhet och sitt perspektiv som barnläkare i synnerhet.

torna ökar i samhället och det drabbar barnen.

Anders W Jonsson vill arbeta för att sänka skatten för låginkomsttagare.

– Vi har världens högsta skatter även för dem med små inkomster. Nu har centern fått med de övriga i alliansen på kravet att sänka skatterna för dem.

Anders W Jonsson har varit politiskt engagerad ända se-

dan tonåren, men tycker att alldeles för få läkarkolleger intresserar sig för politiskt arbete.

– Det kan bero på att läkare har det allra största anseendet i samhället, medan politiker ligger i andra änden. Dessutom kan det handla om pengar: Blir jag riksdagsledamot blir jag tvungen att sänka min lön rejält.

Men det bekymrar inte Anders W Jonsson som ser fram emot minst fyra år i arbete som förtroendevald i riksdagen. Inför höstens riksdagsval står han som andranamn på centerns Gävleborgslista, och han är ganska säker på att komma in.

– Jag gick med i centern strax före valet 1976 och jag har inte sedan dess känt ett sådant självförtroende bland centerns företrädare. Det kommer att gå jättebra! •

Stresskunskap viktigt föra in i politik

»Detta är inte ett plötsligt infall på gamla da'r!«

Det säger Lennart Levi, 76 år, om sitt politiska engagemang. Redan i början av 1960-talet skrev Lennart Levi centerpartiets stora miljömotion, men partimedlem blev han först i fjol. Inför höstens riksdagsval står han som andra namn på centerns lista i Stockholms län.

När Lennart Levi, läkare, stressforskare och professor emeritus, för en tid sedan fick frågan om han ville bli riksdagspolitiker för centerpartiet, tackade han ja.

– Jag har fått frågan då och då under åren, men det har tidigare krockat med annat. Om det någonsin ska bli av så måste jag säga ja nu.

Lennart Levi beskriver hur han ägnat ett helt liv åt att studera social och psykologisk inverkan på människors hälsa, men att de kunskaper han tillägnat sig, och också flitigt spridit, inte tillämpas i social-

Foto: Inger Levi

Lennart Levi (c) tycker att dagens politik har en benägenhet att arbeta med endast en fråga i taget. »Det finns ett stuprörstänkande i samhället, jag vill arbeta för en hängränna med tvärkommunikation över sektorsgränserna.«

politiskt arbete. Att själv engagera sig politiskt hoppas han kan vara ett sätt att komma från ord till handling.

– Vi har idag alltför mycket stress – från vaggan till graven. Men de flesta orsakerna går att påverka med politiska åtgärder. Det är inte vår herre i himlen som har hittat på alltihop.

Lennart Levi säger att läkare är utbildade för att bota och behandla sjuka patienter, inte sjukdomsframkallande miljöer eller ett helt samhälle, även

om det ofta är vad som ligger bakom ohälsan.

– Jag vill komma åt orsakerna bakom orsakerna. »Varför super Jeppe?« »Och varför går inte Jeppe på Friskis och Svettis?«

Att eventuellt ägna fyra år åt riksdagsarbete ser han som att fullt ut tillämpa universitetens tredje uppgift: »Att samverka med samhället och informera om sin verksamhet.«

– Det är ingen glädje med kunskaper som ligger kvar på hyllan och samlar damm. De behöver komma ut i samhället, behöver tillämpas.

Idag har centern endast ett (1) mandat från Stockholms län i riksdagen, men Lennart Levi är full av tillförsikt.

– Thorbjörn Fäldins centern hade fem riksdagsmandat i Stockholm. Vi borde kunna få tre mandat i år genom målmedvetet valarbete!

Samtliga texter:
Sara Gunnarsdotter

Tveksamt om Blekinge är bästa landstinget

Ett privat företag har utsett Blekinge till det mest »konsumentvänliga« landstinget i landet. Sveriges Kommuner och Landsting är skeptiskt till metoden.

Företaget Health Consumer Powerhouse har för tredje året försökt jämföra landstingssjukvårdens kvalitet och tillgänglighet.

Landstingen poängsätts detta år ur 17 aspekter; se vidare <<http://www.vardkonsumentindex.se>>. Frågorna rör konsumentfokus, primärvården, väntetider och vårdens resultat.

Vårdens resultat mäts med fyra frågor. Full pott ges om landstinget har låg dödlighet i hjärtinfarkt, låg fotamputationsfrekvens, låg frekvens av perinealbristning hos förstföderskor och om många patienter på vårdcentralen har fått träffa den läkare de valt.

– Blekinge är svensk mästare på att inte amputera fötter, sa projektledaren Oscar Hjertqvist när priset delades ut.

Ellen Hyttsten, direktör på Sveriges Kommuner och Landsting, kommenterar utfallet:

– Jag kan inte säga att Blekinge är bättre än andra landsting. Vi måste titta på andra parametrar för att se att det håller.

– Det är bra med olika slags jämförelser av svensk hälso- och sjukvård. Men det är lika viktigt att jämförelserna håller hög kvalitet. Huvudproblemet med Health Consumer Powerhouses vårdkonsumentindex är att det är mycket begränsat, har ett för stort subjektivt inslag och att deras metod brister. Seriösa jämförelser av vården kräver höga kvalitetskrav för att vara användbara, säger hon.

Ellen Hyttsten ifrågasätter bland annat att företaget värdesätter hög användning av en viss dyr bröstcancermedicin, trots att endast 20 procent av bröstcancerpatienterna kan ha nytta av denna medicin. Hon ifrågasätter också om rätt faktorer valts ut för att mäta tillgänglighet och patienttillfredsställelse.

Health Consumer Powerhouse finansieras av försäkringsbolag, läkemedelsföretag och privata vårdgivare och vill på sikt ge »vårdkonsumenten« möjlighet att fatta bättre underbyggda beslut, enligt företagets VD Johan Hjertqvist.

Läs hela artikeln på <<http://www.lakartidningen.se>>

Elisabet Ohlin